

HALOJENSİZ KABLOLAR

Halojenler "tuz formasyonu" flor (F), klor (Cl), brom (Br), iyot (I) ve astatin (At) gibi elementlerdir. PVC, CR, SBR, PVDF, PTFE, FEP gibi polimer malzemelerden yapılan kablolar periyodik cetvelin 7A grubunda olan HALOJEN elementleri içeren kablolarlardır.

PE, PP, EVA, SI (silikon), EPR ve bazı özel TPE (Termoplastik Elastomer) gibi malzemelerden yapılan kablolar HALOJENSİZ kablolarıdır. Fakat PE, PP, EPR gibi malzemeler kendi başlarına kolayca alev alabilmektedirler. Bu tip malzemelere alev geciktirici malzemeler katılarak HFFR (Halojensiz Alev Geciktirici) tipi kablolar oluşturulmaktadır.

Ayrıca alev geciktiriciliğin yanında kablolarla yanına dayanıklılığını artırmak için iletken üzerine Mika Bant sarılıp, üzerine polimer izolasyon yapılmakla birlikte bunun yanı sıra gelişen polimer malzeme teknolojisi sayesinde yanın altında izolasyonu seramikleşen özel silikon malzemelerde uygulanmaktadır. Bu tip uygulama daha yüksek yanına dayanıklı kablo yapımını ve tesisatını kolaylaştırmaktadır.

HFFR kabloların uygulama alanları; hastaneler, havaalanları, çok katlı binalar, alış veriş merkezleri, sinemalar, tiyatrolar, okullar; metrolar, maden tesisleri, yanın uyarı tesisleri ve alarm sistemleri v.b. yerlerde kullanılmaktadır.

HFFR (Halojensiz Alev Geciktirici) Kablolar yanma sırasında :

- Zehirli ve aşındırıcı gazların ağaç çıkışmasına neden olmaz. Bu da kapalı ortamlarda insanlar için ölümle sonuçlanan olaylara sebebiyet vermediği gibi; metalik yüzeylerin aşınmasına ve bozulmalarına neden olmazlar. Bu durumu anlayabilmek için "Halojen Asit Gazının Tayini" testi uygulanır.

IEC 60754-1, IEC 60754-2, EN 50267, VDE 0482-267

- Siyah ve koyu duman çıkarmadığı için duman yoğunluğu oluşmaz, bu durum hem yanın söndürme çalışmaları yardımcı olmakta hem de ortamda bulunan insanların dumandan gittikleri yeri görmelerini sağlıyor ve sağlıklarını olumsuz etkilememektedir. Duman yoğunluğu için yapılan test "Duman Yoğunluğu Tayini" dir.

IEC 61034, VDE 0482-1034

- Kablo izolasyon ve dışkılıf malzemesi zor alev alır, ateşin yayılması çok yavaşır ve kendiliğinden sönerler.

Tek damarlı kablolar için alev gecitirici test;

IEC 60332-1, EN 60332-1, VDE 0482-332-1,

IEC 60332-2, EN 60332-2, VDE 0482-332-2

Demet halindeki kablolar için alev geciktirici test;

IEC 60332-3, EN 50266, VDE 0482-266

- Önemli elektrik sistemlerini besleyen ve kontrol eden kabloların belirli bir süre daha (3 saat) kadar iletilmesi istenir. Bu tür kablolar **FE180** ile tanımlanır. Bu tür kablo özelliğine gelebilmesi için cam elyaf bant, mika bant gibi takviye malzemeler kullanılabilir. Kabloda yanın altında seramikleşen özel silikon kompound malzemeler kullanarak da bu özellikler sağlanabilir.

"İzolasyon Devamlılığın Tayini (FE)" testi yapılarak test edilir.

IEC 60331, DIN VDE 0472-814

- Fonksiyonellik sağlanması istenir. Bunun için alev altında test edilen kablo sisteminde, kablolar ile birlikte bağlantıları ve taşıyıcı kanallarda dahil olmak üzere sistemin her parçasının yanın esnasında dayanıklılığı ve fonksiyonun yerine getirilmesi ölçülür. "Elektrik Devrelerinde Devamlılığın Tayini "

$\geq$ 30 dakika fonksiyonelligi için E30, $\geq$ 820 °C

$\geq$ 60 dakika fonksiyonelligi için E60, $\geq$ 870 °C

$\geq$ 90 dakika fonksiyonelligi için E90, $\geq$ 980 °C

DIN 4102 part 12

- Devrelerin devamlılığını sağlamak için kabloların diğer yanına karşı dayanıklılık testleri;

* EN 50200, VDE 0482-200

Pano ya sabitlenen kabloya 842 °C sabit bir sıcaklıkta alev altında kabloya mekaniksel darbe uygulanmaktadır.

$\geq$ 15 dakika fonksiyonelligi için PH 15

$\geq$ 30 dakika fonksiyonelligi için PH 30

$\geq$ 60 dakika fonksiyonelligi için PH 60

$\geq$ 90 dakika fonksiyonelligi için PH 90

$\geq$ 120 dakika fonksiyonelligi için PH 120

* BS 6387

1. Tek Başına Yanına Dayanıklılık (i*)

$650 \pm 40^{\circ}\text{C}$	3 saat	için	Kategori A
------------------------------	--------	------	------------

$750 \pm 40^{\circ}\text{C}$	3 saat	için	Kategori B
------------------------------	--------	------	------------

$950 \pm 40^{\circ}\text{C}$	3 saat	için	Kategori C
------------------------------	--------	------	------------

$950 \pm 40^{\circ}\text{C}$	20 dakika	için	Kategori S
------------------------------	-----------	------	------------

2. Su Püskürterek Yanına Dayanıklılık

$650 \pm 40^{\circ}\text{C}$	15 dakika alev	için	Kategori W
------------------------------	----------------	------	------------

15 dakika alev+su

3. Mekaniksel Darbeye Yanına Dayanıklılık (ii*)

$650 \pm 40^{\circ}\text{C}$	3 saat	için	Kategori X
------------------------------	--------	------	------------

$750 \pm 40^{\circ}\text{C}$	3 saat	için	Kategori Y
------------------------------	--------	------	------------

$950 \pm 40^{\circ}\text{C}$	3 saat	için	Kategori Z
------------------------------	--------	------	------------

Not i*: BS 6387 deki tek başına yanına dayanıklılık testi IEC 60331 testinin benzeridir.

Not ii*: BS 6387 deki mekaniksel darbeye yanına dayanıklılık testi EN 50200, VDE 0482-200 testinin benzeridir.

HALOGEN-FREE CABLES

Halogens "formation of salt" are the elements as fluorine (F), chlorine (Cl), bromine (Br), Iodine (I), Astatine (At). Polymers like PVC, CR, SBR, PVDF, PTFE, FEP are not HALOGEN-FREE.

Poymers like PE, PP, EVA, SI (Silikon), EPR and some speacial type of TPE (Thermoplastic Elastomer) are HALOGEN-FREE. But PE, PP,EPR these materials are easily flammable and self-extinguishing. Halogen-free cables for the security requirements must be hardly flammable and self-extinguishing. This happens by using the speacial polymer compounds, containing the considerable percentage of flame protective materials.

Furthermore to increase the fire resistance of the cable, Mica Tape wrapping with polimer insulation can be make. And also by devolping materials technology on the cables speacial type of silicone which ca ceremify under the fire conditions can be use. By this application more higher requirements can be obtained for the fire resitance and also easily can make installation.

The application areaa of HFFR (Halogen-Free Flame Retardant) cables are hospitals, airports, towers, stores, shops, theatres, cinemas, schools; underground railways, mining plants, fire alarm systems etc.

During the burning of HFFR (Halogen-Free Flame Retardant) cables;

- It doesn't cause the release of toxic and corrosive gases during the fire. In closed areas it does not cause any events with the resulting deads of human. They don't cause to wear, rust and deteriorate of the surface of metals. And its test is "**The Corrosivity of Combustion Gases.**"

IEC 60754-1, IEC 60754-2, EN 50267, VDE 0482-267

- The density of smoke is not increased so it doesn't release black and dark smoke. This case is helping the fire extinguishing Works and people can see whre they go. The test is "**Smoke Density**"

IEC 61034, VDE 0482-1034

- Cable insulation and sheath materials are flame retardant and difficult to burn so no flame propagation in case of fire can be resulted.

For test on single cable;

IEC 60332-1, EN 60332-1, VDE 0482-332-1,

IEC 60332-2, EN 60332-2, VDE 0482-332-2

For test on bunched cable ;

IEC 60332-3, EN 50266, VDE 0482-266

- Important systems should conduct the electricity for a certain time (up to 3 hours) where there is a fire. This type of cables are defined **FE180**. This type of cables made by using of additional supporting tapes like mica tape, glass fibre tapes. Also by using speacial type of ceremifying silicone kompound materials, it makes the cable fire resistance. Its test is "**Insulation Integrity**"

IEC 60331, DIN VDE 0472-814

- Functional endurance wants for cable installations. According to this Standard, the security cables are always to be tested together with the corresponding supporting devices, clamps, holder and mounting accessories.

"Circuit Integrity"

≥ 30 minutes for functionality **E30**, 820°C

≥ 60 minutes for functionality **E60**, 870°C

≥ 90 minutes for functionality **E90**, 980°C

DIN 4102 part 12

- The other fire resistance test for the cables required to maintain circuit integrity under fire conditions are;

* EN 50200, VDE 0482-200

The cable is attached to the board and with mechanical shock under the fire at 842°C .

≥ 15 minutes for functionality **PH 15**

≥ 30 minutes for functionality **PH 30**

≥ 60 minutes for functionality **PH 60**

≥ 90 minutes for functionality **PH 90**

≥ 120 minutes for functionality **PH 120**

* BS 6387

1. Resistance to fire alone (i*)

$650 \pm 40^{\circ}\text{C}$ for 3 hours Category A

$750 \pm 40^{\circ}\text{C}$ for 3 hours Category B

$950 \pm 40^{\circ}\text{C}$ for 3 hours Category C

$950 \pm 40^{\circ}\text{C}$ for 20 minutes Category S

2. Resistance to fire with water

$650 \pm 40^{\circ}\text{C}$ 15 minutes flame Category W

15 minutes flame+water

3. Resistance to fire with mechanical shock (ii*)

$650 \pm 40^{\circ}\text{C}$ for 3 hours Category X

$750 \pm 40^{\circ}\text{C}$ for 3 hours Category Y

$950 \pm 40^{\circ}\text{C}$ for 3 hours Category Z

Note i*: The test BS 6387 shows similarities with the test of IEC 60331 testinin benzeridir.

Note ii*: The test of BS 6387 with mechanical shock shows similarities with the test of EN 50200, VDE 0482-200.